

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.
 Geo. Lalchak, President.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.
 Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ролі вулиці Пчірчард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. Ю. Лалчак, голова.
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Непоміщені в газеті рукописи не звертаються, хіба що дописувачеві вразно зазначити, що бажає звороту свого рукопису на случай його непоміщення та зазначити поштовою стрічкою на його пересилку.

СКАТ НІРІНГ В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ В ВІННІПЕГУ.

НЕСПОДІВАНІЙ ПІСТЬ.

В понеділок, 27. вересня, ввечері, відомий американський економіст проф. Скат Нірінг виступив в Українському Робітничім Домі в Вінніпегу надзвичайно цікаву лекцію про англійський генеральний страйк, про Трейд-Юніон Конгрес в Борнмайт, що відбувся в ніч від 6. вересня, і взагалі про теперішній стан трейд-юніонного руху в Англії.

Поки скажемо про самий зміст лекції, зазначимо, що Скат Нірінг був несподіваним гостем в Укр. Роб. Домі. Коли минулої вівторка Скат Нірінг відвідав Вінніпег і заговорив до Укр. Роб. Дому, українські товариші запитали, чи не згодився б він дати лекцію в Укр. Роб. Домі. Тоді він цю пропозицію відхилив, бо всі ці його були вже заняті, але пообіщав, що відвідаючи Вінніпег іншим разом, він дасть лекцію в Укр. Роб. Домі.

Своєю обіцянкою Скат Нірінг дотримався. На жаль, сталася якась помилка і повідомлення про приїзд Ската Нірінга отримано випадково лише два дні перед його приїздом і через це не було часу як слід оголошити мітинг. Все, що було можливо, зроблено на скору, однак поперх сім соток робітників і робітниць прийшли до Укр. Роб. Дому послухати цю видатну на американському континенті економіста.

ДВА ТИЖНІ, ЯК ПРИХІВ З АНГЛІЇ.

Два тижні лише, як Скат Нірінг приїхав з Англії, де він був присутній на останньому Трейд-Юніон Конгресі в Борнмайт, а крім того студював теперішній економічний стан Великої Британії, а стан трейд-юніонного руху й положення страйкувальних майнерів зокрема.

Почав свою лекцію Скат Нірінг генеральним страйком, який розпочав нову сторінку в історії боротьби англійського робітництва. Він подібно застановився над цілим ходом страйку, над його викликанням і відкликанням, над його значенням і над зрадою трейд-юніонних лідерів, над тим, як лідери, що з першого дня були проти страйку, викликали страйк мимо своєї волі, як замість проводити страйком, вони його поборювали і напереді пішли до уряду й піддалися, зрадивши майнерів, власні жні і цілу робітничу класу.

СТРАЙК ВИКЛИКАВ ЧОРНІЛ, А НЕ ГЕНЕРАЛЬНА РАДА.

Не Генеральна Рада трейд-юніон викликала генеральний страйк, але міністер-фінансів Чорніл, який заявив-визнав своє становище. Генеральна Рада взагалі не має права викликатися генерального страйку, але вона скликала конференцію всіх трейд-юніонів і тільки після цього генеральний страйк було викликано.

Генеральний страйк абсолютно не мав проводу, як такий генеральний він, в буквальним значенням того слова, не був. Страйкувало все три міліони робітників. Недисципліна на поєднанні твердження Генради, що страйк є чисто індустріальний, уряд негайно перевів надзвичайний закон, яким заборонив мітинги, розшування ледючок і всякі виступи на користь страйку. Сотки людей кинуто в тюрму, а лідери з Генради ходили й заставляли, що страйк є чисто економічний. Коли ж уряд заявив, що страйк є атаком на конституцію, то трейд-юніонні лідери цілковито стратили голову, а Томас плакав й просив бога, щоб допоміг спіймати страйк. Лідери не поддали навіть вчасно про друкований орган, який інформувати робітників про стан страйку. Типографська юнія, одна з найпрогресивніших в Англії, заявила, що раз страйк, то її члени не можуть робити навіть для робітничого часопису. А уряд тимчасом склепачив свій дах робітничого часопису. А уряд тимчасом склепачив свій дах робітничого часопису. А уряд тимчасом склепачив свій дах робітничого часопису.

МІЖНАРОДНЯ СОЛДАРІСТЬ РОБІТНИЦТВА.

В перші дні генерального страйку відбулася величава маніфестація організованого робітництва в цілому світі. Організоване робітництво Німеччини, Франції, Бельгії, С.Р.С. Іношні, Заулучних Держав, Канади, Мексики, взагалі цілого світа застало Генеральну Раду привітними телеграммами, обіцяло велику підтримку, почало збирати гроші, почало робити заходи, щоб не допустити до Англії тих товаришів, що шкодили б правильному ходові страйку. Але та солідарність міжнародного робітництва замість захопити Генеральну Раду, ще гірше її задала.

Витворилося таке становище, що лідери генерального страйку, лідери англійського робітничого руху: МакДоналд, Томас, Гендерсон, Клайне, По, а навіть лідери лівого крила Бромлей, Порсел, Гікс і Свейлс, перестали бути лідерами, вони стали лідерами проти страйку, головну п'яток перших й шукали всяких способів, щоб страйк зломити.

Нарешті вони скликали Генеральну Раду й рішили страйк відкликати. Навіть лівокрилий Бромлей, Порсел, Гікс голосували за відкликання. Дещо ставив оспр Свейлс, але нарешті й той згодився. Голова Генради По й Томас пішли до Балдвіна й без ніяких застережень здали всі позиції. Не тільки для майнерів не давали, бо й не жадали, ніякої гарантії, але й для членів власних юній. І тому, коли страйк відкликано, властители відмовилися припинити робітників до роботи гуртом, як юнійних, але почали припиняти з поодиноким. Робітники цьому спротивилися й знову почався генеральний страйк. Генеральний страйк відбувся ще два дні після його відкликання. Через зраду лідерів з Генради генеральний страйк не тільки нічого не здобув майнерам, але й всі інші юній підписали з властителями угоди, що більше не вийдуть на генеральний страйк. Коли Генеральна Рада рішала відкликати генеральний

страйк, вона навіть не повідомила про це лідерів майнерської федерації. Почувши про відкликання страйку, Кук запитав Томаса, яку гарантію має він, що домагання майнерів буде ухвалено і на це Томас сказав: "Хіба ви не вірите в слово англійського джентльмена, Балдвіна?"

ЩО РОБИЛОСЯ В ЧАС ГЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ В АНГЛІЇ.

В часі страйку Англія була поділена на окремі міста, села, що не мали ніякого зв'язку між собою. В тих містах влада не знала що робити і ніхто її не слухав. Осв тоді то робітництво, почало творити політичну партію. Страйкері почали організувати комітети, які фактично були владою в своїх місцевостях. Ці комітети контролювали все, вони не тільки проводили страйком, але розподіляли пожитку, керували робітничою обороною, пікетами, комунікацією, інформували робітників про хід страйку, бо газет не було, їх всі слухали, до них йшли за порадами. Ці комітети по цілій Англії, а особливо в майнерських місцевостях, були урядами протягом дев'ять днів. Вони почали скликати дистриктові конференції й щораз набирати сили. Осв цих комітетів, як політичної сили, зважалося Генеральна Рада. Вона побачила, що страйк, економічний в теорії, став політичним на практиці — й відкликала його.

Створюючи в своїх місцевостях комітети, що заряджували всім, що були владою, англійське робітництво цим самим під час страйку творило в себе копію радянської влади, будучи само того невідомо. Навіть коли тепер скажуть англійському робітничому, що він цими комітетами будував радянську владу, то він вам не повірить. Але це так. Це бачили Балдвін і Чорніл, і цю зважалося МакДоналд, Томас і По.

ДО ЧОГО ЧАСУ ГЕНЕРАЛЬНА РАДА НЕ ДАЛА ЗВІТУ ПРО СТРАЙК.

Англійське робітництво, трейд-юніон, які були на страйку, до цього часу не чули ще ділового звіту про генеральний страйк від Генеральної Ради. Трейд-юніонна конференція, що збиралася після генерального страйку, дозволила Бромлею, голові юній залізничорозничій інженерів і п'ятивим, опублікувати цей звіт в організації цієї юнії. Коли Бромлей опублікував цей звіт, то він так його поділював і поширював, що він вже був звітом Бромлея, а не Генеральної Ради. А найгірше в тому "звіті" те, що Бромлей, бажаючи оправдати зрадничу поведінку трейд-юніонних лідерів, всю віну за невдачу страйку закинув на майнерів. Це була вже найгірша робота, якої допустився трейд-юніонний лідер, це й з лівого крила.

Діловий звіт з генерального страйку була брошура секретаря майнерської федерації А. Дж. Кука, п. д. "Десять днів", але її відкликано з обігу.

Так ганебно закінчився генеральний страйк в Англії. Це тоді, коли робітники інтенсивно зливали будували свою владу, політичну силу. Але пройшли дні згорі, люде, що за довгі роки створили в англійських трейд-юніонів свою сильну реакційну машину, цей страйк провалили, кинувши мільон майнерів, їх матерів, жінок, дітей в страшний нужду.

Але ж в Генеральній Раді були лідери лівого крила робітничого руху: Бромлей, Свейлс, Гікс, Порсел, які минулого року відідали Радянській Союзі і видали свій звіт з подорожі, нашіли прекрасну книжку про все, що вони там бачили, в якій вони так хвалять боротьбу й здобули радянського робітництва? Та в тім, що й річ, що тут трапилося просто якесь непорозуміння. Все, що вони бачили в Радянському Союзі — добре. По їх думці, там це майже, там навіть потрібно, там боротьбу за радянську, за поширення положення радянської треба провадити, а тут, в Англії, дома — страшно. Може тут можна обійтися без боротьби й прийти на слова англійському джентльмену. Вони теоретично не були підготовлені до проходу в цій боротьбі, вони сентиментальні.

Такий жаке в головах навіть тих, яких уважали лівими лідерами англійського трейд-юніонного руху. Бромлей від цього лівого руху вже вмер. Свейлс, Гікс пішли за Генеральною Радою без застережень. Порсел мовчав.

Але про те, що сказав Скат Нірінг про Трейд-Юніон Конгрес в Борнмайт, нашіємо в наступному числі "Укр. Роб. Вістей".

"НАЦІОНАЛЬНІ ЗБОРИ" У ВЕРСАЛІ.

Версаль — історичне місто в Франції, резиденція короля, місто і кіннота, гарматні частини і, звісно, піхота. Не кажу вже про армію поліцаїв в уніформі і в цивільному. Перепустки уважно перевіряють: бо чути, що комуністи годують якусь маніфестацію на самих "Зборах".

Зовсім старий Де Сельс (голова сенату), який, згідно з конституцією, головуватиме на "Зборах", оголошує відкрити читальні відповідні пункти конституції, на підставі яких відбуваються "Збори".

Слово забирає комуніст Бертона і вимагає, щоб "Збори" ухвалили новий режим історії праці, а не користувалися регламентом реакційних "Зборів" 1871 р. Це питання має кардинальне значення, бо від нього залежить працодія і особистий склад комісії. Пропозиція Бертона, звісно відкинуто 690 голосами проти 179, (соціалісти голосують разом із комуністами).

Тоді на всю сцену, де колись бачились Іюдовик XV, зі своїми коханками, дунуло слово Бертона: — На цьому місці, де колись Третій Стан (тобто буржуазія в 1789 році; Генеральні Штати, що привели до Великої Революції, теж відбували

ся в Версалі) виступив проти королівської влади, а звертається до вас (радикалів), що зрадили мандат виборців (Берто не сидить поруч з Пуанкаре в одному кабінеті), а закликає вас висловитися щодо загальної зміни конституції. Коли цього не зробите, ви не є більше виразниками публічної opinio, а тільки карикатури її".

Можете уявити собі, як зустріли "Збори" заклики Бертона. Всі "Збори" влаштували йому скандал, який став ще голосніший, коли Бертона заступив на трибуні Ернест Ляфон. Промова Пуанкаре, інтервенція Блюма — все це проходило бідо. Трафаретні слова, що їх ми чуємо що дня в паляти, і від урочистої обстановки Версаль не стануть цікавіми. І може так бідо й пройшли б "Збори", як би не виступ і Доріо.

Комуністи — чого так боялися — справді виступили в особі Доріо.

Сказати, що його промова викликала галас, — це мало. Треба було слово "Зборам", щоб зрозуміти, що тут єнилося. Де-Сельс зробив розпорядження не вносити промову до офіційних стенограм (ніби-то таким чином можна заховати її від історії). В кількох словах — це критика теперішнього режиму й заклики запровадити радянську систему у Франції.

Тембр голосу в Доріо — ріжкий і сухий, має вражіння, що хтось б'є вас молотом: Таке вражіння тим більше мусіли мати і "Збори", бо що-хвилинні думали з цієї дикі крики. Вони нарешті не дають змоги нічого чути, але ясно, що все це кінчиться величезним скандалом.

Ваші попередники, що застали ось тут у Версалі, задумали Паризьку Комуну" — греміть Доріо. Це найбільше обу-

роне "Збори", і голова позбавляє Доріо слова, але той далі промовляє. Далі сцена, яку важко передати. Комуністи заступаються за Доріо, більшість "Зборів" кидається на них, і перед нами гідотна сцена бійки, яка певно дуже адувала б "короля-сонце". І це західно-європейський прогрес за 3 століття!

Голова дає наказ очистити трибуну і в залу "Національних Зборів" входить генерал Петтіс, командант палацу, а з ним і кілька салдат з багнетами. Генерал кладе руку Доріо на плече, і комуністичний депутат кидає трибуну з окликом: "Хай живе революція".

"Повстанте, гнані і голодні!" — дунув "Інтернаціонал" з місць комуністичних депутатів. Відповідаючи на це, більшість співає "Марсельзу".

З комуністичних місць чути: "Повалена комуна не буде переможена!"

Вона матиме свій реванш! Нехай живе грім гармати! Вона матиме свій реванш! Спочатку не чуєш (в залі страшний гармидер), що власне співають, але за кілька хвилин розбираєш. То співають сувору колись "Карманьоль", під спів якої кінчалась старорежимна Франція і азетали гонили короля і королівні. Версаль, аби Генеральні Штати, Карманьоль, як не згадати про дії Великої Революції! І ось під цей страшний гармидер, коли не можна розібрати жадного слова, голова читає текст закону про "касу". Всі співають кінчати, бо вже нічого чути, але ясно, що все це кінчиться величезним скандалом.

Ваші попередники, що застали ось тут у Версалі, задумали Паризьку Комуну" — греміть Доріо. Це найбільше обу-

роне "Збори", і голова позбавляє Доріо слова, але той далі промовляє. Далі сцена, яку важко передати. Комуністи заступаються за Доріо, більшість "Зборів" кидається на них, і перед нами гідотна сцена бійки, яка певно дуже адувала б "короля-сонце". І це західно-європейський прогрес за 3 століття!

Голова дає наказ очистити трибуну і в залу "Національних Зборів" входить генерал Петтіс, командант палацу, а з ним і кілька салдат з багнетами. Генерал кладе руку Доріо на плече, і комуністичний депутат кидає трибуну з окликом: "Хай живе революція".

"Повстанте, гнані і голодні!" — дунув "Інтернаціонал" з місць комуністичних депутатів. Відповідаючи на це, більшість співає "Марсельзу".

З комуністичних місць чути: "Повалена комуна не буде переможена!"

Вона матиме свій реванш! Нехай живе грім гармати! Вона матиме свій реванш! Спочатку не чуєш (в залі страшний гармидер), що власне співають, але за кілька хвилин розбираєш. То співають сувору колись "Карманьоль", під спів якої кінчалась старорежимна Франція і азетали гонили короля і королівні. Версаль, аби Генеральні Штати, Карманьоль, як не згадати про дії Великої Революції! І ось під цей страшний гармидер, коли не можна розібрати жадного слова, голова читає текст закону про "касу". Всі співають кінчати, бо вже нічого чути, але ясно, що все це кінчиться величезним скандалом.

Ваші попередники, що застали ось тут у Версалі, задумали Паризьку Комуну" — греміть Доріо. Це найбільше обу-

УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ НА БУКОВИНІ.

В 1918 році, саме перед окупацією, на Буковині було 216 чисто українських народних шкіл та 16 шкіл мішаного типу, з українською та ще іншою викладовою мовою. Крім того, було триста народних шкіл для інших національностей, а саме 179 румунських, решта німецьких тощо. Учні України було 45.000, а всіх національностей 112.000 дітей. Було разом 2.000 учителів, з того числа 873 українців. З 15 середніх шкіл було п'ять українських гімназій, вчительська, тільки дві та 2 хлопчачі семінарії, разом всім середніх шкіл, де вчилися 3.050 душ, що ім, викладали 150 учителів. Загальна кількість учнів — 5.600 душ. Крім того були чотири катедри в українській мові в черновецькому університеті.

В 1926 році вже не було ні одної української школи в шкільній Буковині. Всі катедри, гімназії, реальна школа, семінарії, ремісничі школи (в Сторожинеці, Кіцмані і Вишнівіч) врятували без сліду протягом минулих років. Учителство було нагнано, або скручено так, що обернулося в покручів та нагачивих румунської культури. Всі народні школи зникли без сліду, загинули, здавалося би, без всякої надії на відновлення.

В минулому році в краю розпочалася була акція збирання підписів на петиції до румунського найвищого суду. Це — акція під проводом націоналістів, обережна, ладлива, як все, що робить націоналістичне мішанство. Але відповідь цього найвищого суду скінчилася злиденно: в усім відомовлено. Зостався тільки хвостик надії українську мову обізнано терпіти, як допомогти, який предмет, щоб її допомогти, тільки корисне можна було об'явити румунському.

Прийшла австрійська влада. Шуברים Дорі Попович, буковинський провідник, став міністром Буковини. Крилаті надії на поліпшення шкільництва захопили всіх керівників. Почали навіть говорити за те, що скоро прийде "нова доба". Але як? Осв приклади: Відразу Попович попризначував шкільних інспекторів, але ні одного України... Перед са-

"СНЕП ШАТС"

"ДЕМОКРАТІЯ".

Приходжу до реєстрації і бачу вже свіжого чоловіка-урядника.

Підчас виборів коло столів теж всі нові урядники.

Ані одного з попередніх. — Що за чудо? — питаю самий себе. — Що-б всі попередні урядники вихали з цієї місцевості?

Здабую одного бывшего "депутата реторний" урядника й питаю:

— А ви вже більше не урядуете? Таж попередно я вас бачив майже при кожних виборах!

— Га, га!

— Що?

— Коли були ліберали при владі, то і я був урядником підчас виборів, а тепер...

— А тепер що?

— Тепер консервати.

— Що-ж це має спільного з урядуванням?

— Воно має багато спільного.

— Я не розумію.

— Не розумієте?

— Ні.

— Я є ліберал. Коли ліберальна партія була при владі і переводила вибори, то всі урядники були ліберали, а зараз консервативна партія при владі і переводить вибори, то урядниками настановляють консерватів. Зрозумів?

— Але-ж у нас демократія! Хіба нашою державою не управляє народ, а партія?

— О, ти не політик!

— Але-ж мені не ясно, я бажаю-би довідатися...

— Отвори свої очі, — фуркнув мені у відповідь бывший ліберальний "депутат реторний офісер", назвав мене глупим і так ми розійшлися.

"Коли ліберальна партія була при владі і переводила вибори, то урядниками були ліберали, а коли зараз консервативна партія при владі і переводить вибори, то урядниками настановляють консерватів".

Загалом народу тут ні причім. А маеш тоби демократію!

І "наші" підпанки так вихваляють ту демократію!

— Народно держава, народ править, безкласовість, безпартійність...

Тай кричать вони на більшовиків, що в їхній державі урядники лише партійні комуністи.

Гай, гай, нема то таки, як демократія!

А що ти самі народовці та демократи робить в "народній інституції" — парламенті? Дискутують, дуряться між собою. Консервати старяться вітрубити лібералів з ліберали консерватів. Так працюють для добра народу.

І так з року на рік.

Друшка.

ДИКУНСТВО ПОЛЬСЬКИХ ОФІЦЕРІВ.

"Ліцарство" офіцерської шалюки й мордобоя, що його знаємо за часів царської армії, лиш чудово розквітає в Польщі.

Випадки свавільної розправи членів офіцерської касті з невинними громадянами що дня множаться. Наводимо події одного лише тижня.

У містечку Зденцелє польський офісер застрелив шофера тексі з той-важливой причини, що він... не знаєкв пляжзнення пасажира, який спізнився.

В Варшаві відважний капітан польської армії вларив шофера в обличчя, а коли шофер вилаяв бешкетника, то він, виходивши револьвера, убив "супротивника" на місці.

В місті Руді — Пабяницький рубив трамвайного кондуктора шаблею по голові та відрубав йому вухо за те, що цей не хотів прискорити їзду.

Можна зазначити, що жертвами офіцерської сваволі стають здебільшого шофери й кондуктори, тобто люде, що в них обидві руки заняті в роботі і не можуть вчасно відповісти на образи.

Проте... чого чекати від блискучого дикуну?

Товариші! Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти"!